

Recenze

Libuše Koubské

Je výhodné chovat se slušně?

Prvotina Tomáše Sedláčka přináší nekonformní a inspirativní pohled na soudobou hospodářskou krizi.

Herec a moderátor Jan Kraus tu knihu charakterizuje jako zábavnou jízdu světem filozofie, historie a ekonomie. Religionista, katolický kněz a profesor Karlovy univerzity Tomáš Halík by ji předepsal do osnov občanské výchovy na všech školních stupních. Ekonom Jan Švejnar ji považuje za osvěžující elixír.

Tohle všechno platí. Kniha mladého ekonoma Tomáše Sedláčka nazvaná **Ekonomie dobra a zla** a opatřená podtitulem *Po stopách lidského tázání od Gilgameše po finanční krizi* se čte příjemně a zdánlivě lehce, byť nastoluje tak těžké otázky, jakými jsou lidské postoje k hmotným a duchovním statkům. Můžete ji otevřít kdekoliv a ona vás rychle upoutá. Nejen obsahem, ale i svižností, s níž je napsaná. Také hojnými citacemi autorit starověkých, středověkých, soudobých. Námitka by mohla znít, že je citátů přespříliš, na druhou stranu čtenář může být rád, že někdo udělal práci za něj. Že příslušné texty dohledal, shromáždil a podporuje jimi východiska i závěry svého nekonvenčního uvažování.

Tomáš Sedláček bývá představován jako mladý ekonom, který toho ve svých dvaatřiceti letech už hodně stihl. Vystudoval teoretickou ekonomii na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy, kde také přednáší. Během stipendijního pobytu na Yaleově univerzitě byl v roce 2006 zařazen mezi pět nejnadanějších mladých ekonomů světa. Už v letech 2001 až 2003 pracoval jako poradce prezidenta Václava Havla. Teď účinkuje jako ekonomický stratég ČSOB a je členem Národní ekonomické rady vlády.

Jedním z cílů Sedláčkovy knihy je zkoumání kardinální otázky, jestli se vyplácí konat dobro. Jestli je „ekonomické“ chovat se slušně a jestli z toho člověku plyne nějaký užitek. Například v kapitole vábivě nazvané *Rouhavé myšlenky* nabízí široké spektrum názorů – Kantovým mravním imperativem počínaje – přes indiferentní stoiky, božským rozumem vedené křesťany, kladně se k požitku stavějící starozákonní myslitele či epikurejce tvrdící, že cíl posvěcuje prostředky – až po postoj Bernarda Mandevilla, který hlásal, že soukromé neřesti vytvářejí obecné blaho.

A co si myslí sám autor? Tvrdí, že ekonomie bez mravnosti je napůl slepá. Protože ekonomie je vlastně „péče o domov“, a o ten nelze dobře pečovat, pokud se zaměříte pouze na hospodářství. Snaha o maximální růst, a to za každou cenu, je podle

něj nebezpečná. Měli bychom opustit materiální rozmazlenost a přílišný důraz na štěstí, které nám může poskytnout ekonomický blahobyt. Současná krize není jen ekonomická či spotřební. Je hlubší. Naší době chybí přiměřenost. Pojdme se s anglickým filozofem a ekonomem Johnem S. Millem vrátit zpět k základům utilitární ekonomie, jejímž jádrem není maximalizace soukromého užítu, ale užitek celku. Je čas na ekonomické retro, soudí Tomáš Sedláček, velký kritik „šileneho přežírání a nadspotřeby“ posledních dvaceti let. **NAKLADATELSTVÍ 65. POLE, PRAHA 2009**

